

ชื่อวิทยานิพนธ์

ความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการผลิตยางพารา
ในจังหวัดหนองคาย

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์

นายประครอง ต่งเสริม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

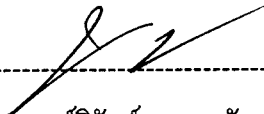
ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยชาญ วงศ์สามัญ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภัศร เศษะประเสริฐวิทยา)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์วิรัช คงกะจันทร์)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา 2) สภาพและปัญหาการปลูกยางพารา 3) สภาพการได้รับการส่งเสริมการปลูกยางพารา 4) ความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการผลิตยางพารา และ 5) เปรียบเทียบระดับความต้องการต่อการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรที่มีลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคมบางประการที่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัย คือ เกษตรกรเจ้าของสวนยางที่สวนยางเปิดกรีดยางได้แล้วจำนวน 119 ราย จากจำนวนทั้งหมด 496 ราย ในเขต 5 อำเภอของจังหวัดหนองคาย และได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุดและสูงสุด ค่า t -test และค่า F -test

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ผลิตยางพาราสวนมากเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 47 ปี จบประถมศึกษา มีอาชีพหลักด้านการเกษตร จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 4-6 คน มีจำนวนแรงงานผลิตยางพาราเฉลี่ย 1-2 คน มีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรเฉลี่ย 55.5 ไร่ต่อครัวเรือน

เกษตรกรส่วนมากมีรายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ย 85,000.00 บาทต่อปี และมีรายได้อื่นนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 31,887.00 บาทต่อปี ปลูกยางมาแล้ว 8-9 ปี มีขนาดพื้นที่สวนยาง 10-30 ไร่ ใช้ระยะปลูกยางพารา 3x7 เมตร มีการใส่ปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 22.30 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนมากใส่ปุ๋ย 2 ครั้งต่อปี กำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมี มีการตัดแต่งกิ่งยาง การกรีดยางใช้ระบบการกรีดยางครั้งต้นวันเว้นวัน ตั้งแต่เวลา 04.00-05.00 น. กรีดยาง 4-6 เดือน มีผลผลิตน้ำยางเฉลี่ย 39 กิโลกรัมต่อไร่ และขายยางแผ่นในราคา 26.00-28.00 บาทต่อกิโลกรัม

ปัญหาสำคัญที่พบในการผลิตยางพารา ได้แก่ เงินทุนไม่เพียงพอ ไม่ทราบแหล่งรับซื้อยาง และราคาขายไม่ดี เกษตรกรยังมีความรู้ด้านการผลิตยางไม่เพียงพอ การขาดแรงงานกรีดยาง ไม่มีการติดตามให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ ปัจจัยการผลิตไม่เพียงพอ และไม่มีการจัดตั้งกลุ่มสหภาพการได้รับการส่งเสริมการผลิตยางพารา พบว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้เสนอข่าวสารและแนะนำให้ปลูกยาง เกษตรกรส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรม 1-2 ครั้งต่อปี ได้รับส่งเสริมแบบรายบุคคล และแบบกลุ่มปีละ 1-2 ครั้ง

ความรู้ในการผลิตยางพาราที่เกษตรกรมีความต้องการระดับมาก ได้แก่ การปลูกด้วยคั่นยาง ขำลุง การตัดแต่งกิ่งยาง การขยายพันธุ์ยาง การกรีดยาง วิธีการทำยางแผ่นดิบ การทำยางแผ่นรมควัน การทำยางแท่ง การทำยางเครพ การทำน้ำยางข้น โรคยางและการป้องกันกำจัด แหล่งที่ตั้งโรงงานรับซื้อยาง และราคาผลิตภัณฑ์ยาง รูปแบบและวิธีการส่งเสริมการผลิตเรื่องยางพาราที่เกษตรกรมีความต้องการระดับมาก ได้แก่ การเข้าเยี่ยมของเจ้าหน้าที่ การจัดประชุมกลุ่ม การจัดฝึกอบรม และการไปทัศนศึกษาดูงาน ส่วนการบริการและสนับสนุนการผลิตที่เกษตรกรมีความต้องการระดับมาก ได้แก่ สินเชื่อเพื่อการผลิต การสนับสนุนคั่นพันธุ์ยางพารา ปุ๋ยเคมี สารเคมี แหล่งรับซื้อผลผลิตยาง และแหล่งหาซื้อปัจจัยการผลิต ตลาดกลางรับซื้อผลผลิต การประกันราคาผลผลิต การรวมกลุ่มเพื่อการผลิต และแหล่งให้คำปรึกษาแนะนำ

เมื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการของเกษตรกร ที่มีลักษณะพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพการผลิตยางพาราที่แตกต่างกัน พบว่า เกษตรกรมีระดับความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในบางเรื่องดังนี้ (1) ด้านความต้องการความรู้ในการปลูกยางพารา พบว่า เกษตรกรที่จบระดับมัธยมศึกษา มีระดับความต้องการสูงกว่าเกษตรกรที่จบประถมศึกษา ในเรื่อง การปลูกยางด้วยเมล็ดแล้วตัดตาในแปลง และการทำยางแผ่นรมควัน เกษตรกรที่เป็นประธานกลุ่มมีระดับความต้องการสูงกว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกเกือบทุกเรื่อง เกษตรกรที่มีจำนวนพื้นที่ปลูกยางพารามากกว่า 30 ไร่ขึ้นไป มีระดับความต้องการสูงกว่าเกษตรกรกลุ่มอื่นในเรื่อง การปลูกพืชแซมยาง และการทำยางแผ่นรมควัน เกษตรกรที่มีจำนวนปีปลูกยางพารา 8-9 ปี มีระดับความ

ต้องการสูงกว่าเกษตรกรที่มีจำนวนปีปลูกยางกลุ่มอื่น ๆ ในเรื่อง วิธีการใส่ปุ๋ยแบบหว่าน การควบคุมกำจัดวัชพืชโดยไม่ใช้สารเคมี วิธีการกรีดครั้งต้นวันเว้นสองวันร่วมกับการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง และวิธีการทำยางแผ่นรมควัน เกษตรกรที่มีรายได้จากยางพาราดำกว่า 20,000 บาทต่อปี มีระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่นในเรื่อง การใส่ปุ๋ยแบบหลุม การควบคุมกำจัดวัชพืชโดยไม่ใช้สารเคมี และการทำยางแผ่นดิบ (2) ด้านรูปแบบวิธีการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีระดับความต้องการไม่แตกต่างกัน เกษตรกรที่มีสถานภาพเป็นประธานกลุ่มมีระดับความต้องการสูงกว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ในเรื่อง การไปทัศนศึกษา เกษตรกรที่มีจำนวนพื้นที่ปลูกยาง 10-30 ไร่ มีระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่นในเรื่อง การจัดประชุมกลุ่ม การจัดฝึกอบรม และการไปทัศนศึกษา เกษตรกรที่มีจำนวนปีปลูกยางพารา 8-9 ปี มีระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในเรื่อง การเข้าเยี่ยมชมของเจ้าหน้าที่ การจัดประชุมกลุ่ม การจัดฝึกอบรม และการไปทัศนศึกษา เกษตรกรที่มีรายได้จากยางพาราดำกว่า 20,000 บาทต่อปี มีระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในเรื่อง การเข้าเยี่ยมชมของเจ้าหน้าที่ การประชุมกลุ่ม การจัดฝึกอบรม การจัดทำแปลงสาธิต (3) ด้านการบริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต พบว่า เกษตรกรที่จบมัธยมศึกษา หรือเป็นประธานกลุ่ม มีระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในเรื่อง สินเชื่อเพื่อการผลิต เกษตรกรที่มีจำนวนพื้นที่ปลูกยางพาราดำกว่า 10 ไร่ มีระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในเรื่อง การประกันราคายาง เกษตรกรที่มีจำนวนปีปลูกยางพารามากกว่า 9 ปี มีระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในเรื่อง แหล่งให้คำปรึกษาปัญหา และการจัดให้มีตลาดกลางรับซื้อผลผลิต และเกษตรกรที่มีรายได้จากยางพาราดำกว่า 20,000 บาทต่อปี มีระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มอื่นในเรื่อง สินเชื่อเพื่อการผลิต ดันพันธุ์ยางพารา และแหล่งรับซื้อผลผลิตยาง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยมีดังนี้ (1) ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับวิธีการปลูกยางพารา การดูแลรักษาสวนยางพารา การกรีดยาง และวิธีการแปรรูปยาง (2) ควรส่งเสริมความรู้เรื่องการผลิตยางพาราแก่เกษตรกรโดยวิธีการแบบกลุ่มและแบบรายบุคคล และ (3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้สินเชื่อด้านเงินทุน ดันยางพันธุ์ดี และจัดให้มีตลาดกลางรับซื้อผลผลิต ทั้งนี้การให้บริการสินเชื่อควรมุ่งสนับสนุนเกษตรกรที่มีรายได้จากยางพาราดำกว่า 20,000 บาทต่อปี และควรให้คำปรึกษาแนะนำด้านการผลิตและการตลาดยางพาราอย่างใกล้ชิดแก่เกษตรกรที่เริ่มกรีดยาง